

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Marie Turkové v právní věci žalobce: **K. R.**, zast. JUDr. Pavlem Zouplnou, advokátem, se sídlem Smetanovo náměstí 7, Ostrava - Moravská Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem v Praze 5, Křížová 25, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 3. 2004, č. j. 17 Cad 65/2003 - 52,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádnému z účastníků **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Ostravě. Tímto rozsudkem byla zamítnuta žaloba stěžovatele, kterou se domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 31. 3. 2003, č. j. x, kterým byla zamítnuta žádost stěžovatele o zvýšení starobního důchodu dle § 56 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 155/1995 Sb.“). V odůvodnění tohoto rozhodnutí žalovaná ve vztahu k souzené věci zejména uvedla, že zápočet roků 1978 - 1980 by neměl, a to i kdyby byla prokázána tvrzení stěžovatele o jeho údajném zaměstnání, vliv na výši důchodu, a to z důvodu, že stěžovatel v uvedené době pobíral plný invalidní důchod a uvedenou dobu má zhodnocenou jako dobu pobírání tohoto důchodu (takto má zhodnocenou dobu od 6. 11. 1973 do 9. 12. 1984).

Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel žalobu, ve které požadoval zrušení napadaného rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení. Napadanému rozhodnutí ve vztahu k souzené věci zejména vytýkal nesprávné stanovení vyměřovacího základu, a nezhodnocení doby pojištění v letech 1978 - 1980; započtení náhradní doby pobírání invalidního důchodu nepovažoval za výhodné, neb se hodnotí toliko ve výši 80% normální doby.

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 3. 2004, č. j. 17 Cad 65/2003 – 52, byla žaloba stěžovatele zamítnuta. Z odůvodnění ve vztahu k souzené věci zejména vyplynulo, že Krajský soud v Ostravě došel ke stejným skutkovým závěrům jako žalovaná a plně jí tak přisvědčil. Potvrdil tak, že osobní vyměřovací základ u stěžovatele pro vyměření starobního důchodu činí 10 285 Kč, přičemž žalovaná v souladu se zákonem správně vycházela z redukce tohoto vyměřovacího základu dle § 15 zákona 155/1995 Sb. Z odůvodnění rozsudku ke sporné době pojištění, tedy rozmezí let 1978 – 1980, zejména vyplynulo, že nebylo prokázáno, že se jednalo o pracovní poměr a tudíž nelze ani dovodit zápočet této doby pro účely výpočtu důchodového pojištění. Ani v jedné z námitek Krajský soud v Ostravě stěžovateli nepřisvědčil a žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Proti označenému rozsudku podal stěžovatel obecně formulované podání nazvané „kasační stížnost“, které však postrádalo zákonem stanovené náležitosti kasační stížnosti, přičemž stěžovatel nebyl zastoupen v souladu s ustanovením § 105 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). V podání stěžovatel zejména brojil proti postupu samosoudkyně v řízení před Krajským soudem v Ostravě a dále i proti důvodům rozhodnutí.

Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 5. 2004, č. j. 17 Cad 65/2003 – 61, byl stěžovatel vyzván, aby doložil plnou moc udělenou advokátovi, který jej bude v řízení o kasační stížnosti zastupovat a dále, aby jeho prostřednictvím doplnil kasační stížnost a) o údaj o tom, kdy bylo napadené rozhodnutí doručeno, b) v jakém rozsahu rozhodnutí napadá, c) důvody kasační stížnosti podle ustanovení § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Podáním ze dne 9. 6. 2004 požádal stěžovatel Krajský soud v Ostravě o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti.

Podáním ze dne 4. 7. 2004 následně stěžovatel z důvodu údajné obavy před prodlením (bez součinnosti s právním zástupcem) doplnil kasační stížnost. V doplnění zejména uvedl, že mu nebyl advokát ustanoven a rozhodnutí napadá v rozsahu „Stanovení výpočtového základu“ a v rozsahu stanovení „Procentní výměry“ k výpočtu starobního důchodu. Důvody kasační stížnosti pak specifikoval tak, že „nebyl respektován čl. 38 odst. 2 usnesení č. 2/1993, v části, aby se mohl vyjádřit ke všem provedeným důkazům“ a dále že „nebyl respektován § 19 zákona č. 155/1995 Sb. při stanovení výpočtového základu“. Doplnil, že v případě, že žadatel o důchod nemůže prokázat dobu zaměstnání, postačí vyplnit formulář (Prohlášení o dobách zaměstnání), který žalované předal a nevidí tak důvod, „proč by měl shánět svědky“.

Krajský soud v Ostravě následně usnesením ze dne 11. 8. 2004, č. j. 17 Cad 65/2003 - 69, návrh na ustanovení zástupce řad z advokátů zamítl. Vycházel přitom z údajů, které stěžovatel uvedl do Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrů, ze kterých vyplynulo, že stěžovatel pobírá starobní důchod ve výši, ze které je plně schopen uhradit advokátní zastoupení.

Proti tomuto usnesení podal stěžovatel u Krajského soudu v Ostravě dne 23. 8. 2004 další kasační stížnost, která byla vyčleněna k samostatnému projednání; u Nejvyššího správního soudu byla vedena pod sp. zn. 4 Ads 52/2004 a Nejvyšší soud tuto kasační stížnost rozsudkem ze dne 22. 12. 2005, č. j. 4 Ads 48/2004 – 97, zamítl.

V mezidobí si stěžovatel sám zástupce z řad advokátů zvolil (JUDr. Pavla Zouplnu) a jeho prostřednictvím také podáním ze dne 13. 10. 2004 (doručeným Krajskému soudu v Ostravě dne 19. 10. 2004) reagoval na výzvu Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 5. 2004, č. j. 17 Cad 65/2003 – 61, a kasační stížnost doplnil. V kasační stížnosti zejména uvedl, že ji podává z důvodu vymezeného v § 103 odst. 1 pod písm. a) s. ř. s., tedy z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky krajským soudem, kterou shledává v akceptování nesprávného postupu žalované při stanovení vyměřovacího základu rozhodného pro určení výše starobního důvodu, kdy bylo podle stěžovatele chybně vyloženo ustanovení § 19 odst. 1a zákona č. 155/1995 Sb. ve vztahu k § 15 zákona č. 155/1995 Sb.; výpočtový základ není dle názoru stěžovatele osobním vyměřovacím základem, který lze upravovat dle § 15 označeného zákona.

Dále pak v kasační stížnosti odmítl závěr o době trvání pojištění zjištěného žalovanou. Doplnil, že mezi roky 1978 – 1980 pracoval v pracovním poměru založeném ústní pracovní smlouvou, přičemž nedostatky v evidenci bývalého zaměstnavatele nemohou být důvodem k vyloučení předmětné doby; Krajský soud v Ostravě se nezabýval všemi důkazy stěžovatele a nepřipustil výslech svědka.

S odkazem na výše uvedené navrhl zrušení rozsudku Krajského soudu v Ostravě a vrácení věci k dalšímu řízení.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných stížnostních důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel uplatňuje důvod kasační stížnosti obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť namítá, že v předcházejícím řízení došlo k nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem.

Takovou nezákonnost Nejvyšší správní soud v napadaném rozsudku však neshledal.

Ustanovení § 15 zákona č. 155/1995 Sb. ve znění tehdy účinném totiž stanovilo, že výpočtovým základem je osobní vyměřovací základ (§ 16), pokud nepřevyšuje částku 7 400 Kč. Převyšuje-li osobní vyměřovací základ částku 7 400 Kč, stanoví se výpočtový základ tak, že částka 7 400 Kč se počítá v plné výši, z částky osobního vyměřovacího základu nad 7 400 Kč do 17 900 Kč se počítá 30 % a z částky osobního vyměřovacího základu nad 17 900 Kč se počítá 10 %.

Ustanovení § 19 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. ve znění tehdy účinném přitom stanovilo, že starobní, plný invalidní a částečný invalidní důchod pojištěnce, který pobírá nebo pobíral některý z těchto důchodů nebo důchod za výsluhu let, nesmí být vyměřen z nižšího výpočtového základu, než kolik činí výpočtový základ stanovený

podle § 15 z osobního vyměřovacího základu, z něhož byl dřívější důchod vyměřen, vynásobeného koeficientem stanoveným jako podíl, v jehož čitateli je součin všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o dva roky předchází roku přiznání důchodu, a přepočítacího koeficientu (§ 17 odst. 4) pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu, a ve jmenovateli je všeobecný vyměřovací základ za poslední kalendářní rok rozhodného období, z něhož byl zjištěn osobní vyměřovací základ při přiznání dřívějšího důchodu. Pokud dřívější důchod nebyl vyměřen z vyměřovacích základů stanovených za rozhodné období (§ 18), postupuje se podle věty první s tím, že ve jmenovateli je všeobecný vyměřovací základ za kalendářní rok předcházející kalendářnímu roku přiznání dřívějšího důchodu; jestliže tento dřívější důchod nebyl vyměřen z výpočtového základu, považuje se za osobní vyměřovací základ všeobecný vyměřovací základ, z něhož byl tento důchod vyměřen, vynásobený přepočítacím koeficientem pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu. Pokud pojištěnec pobíral více důchodů, použije se nejvyšší výpočtový základ stanovený podle věty první a druhé.

Z obsahu správního a soudního spisu přitom ve vztahu k souzené věci vyplynulo, že stěžovatel byl dne 11. 1. 1974 uznán posudkovou komisí sociálního zabezpečení v Opavě plně invalidním dle § 20 odst. 3 písm. a) zákona č. 101/1964 Sb. Posudková komise vyslovila závěr, že stěžovatel není pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav schopen soustavného zaměstnání, a to dne od 6. 11. 1973. Stěžovatel byl uznán nadále plně invalidním i při kontrolách zdravotního stavu v roce 1976, 1979 a 1984 podle § 25 odst. 3 písm. a) zákona č. 121/1975 Sb., s tím, že není schopen vykonávat jakékoliv soustavné zaměstnání.

Dne 5. 3. 2002 podal stěžovatel žádost o starobní důchod. Rozhodnutím žalované ze dne 29. 3. 2002 byl stěžovateli, a to ode dne 29. 3. 2002, přiznán starobní důchod ve výši 7790 Kč, který žalovaná vypočítala z osobního vyměřovacího základu ve výši 19 550 Kč.

Rozhodnutím ze dne 5. 2. 2003 upravila žalovaná stěžovateli od uvedeného data starobní důchod na částku 7 944 Kč.

Stěžovatel následně požádal podáním ze dne 4. 3. 2003 o navýšení starobního důchodu, a to za odpracovanou dobu u IPS n.p. Praha v rozmezí let 1978 - 1980. Rozhodnutím ze dne 31. 3. 2003 žalovaná zamítla žádost stěžovatele o zvýšení starobního důchodu. Z odůvodnění rozhodnutí ve vztahu k souzené věci zejména vyplynulo, že doba zaměstnání v rozmezí let 1978 - 1980 neměla vliv na výši důchodu, neb stěžovatel pobíral invalidní důchod.

Z osobního listu důchodového pojištění, ze kterého vycházela jak žalovaná, tak i Krajský soud v Ostravě, vyplynulo, že celková doba pojištění žalobce do 29. 3. 2002 činí 17 376 dnů, tj. 47 roků a 221 dnů.

Po snížení náhradní doby pojištění na 80 % činila doba pojištění stěžovatele 15 775 dnů, tj. 43 roků a 80 dnů. (Snížení náhradní doby pojištění bylo vyvoláno pobíráním plného invalidního důchodu).

Stěžovateli bylo dodatečně zhodnoceno zaměstnání od 16. 3. 1981 do 31. 5. 1984 v rozsahu 1173 dnů. Celková doba pojištění v důsledku snížení náhradní doby pojištění na 80 % tak činí 16 010 dnů, tj. 43 roků a 315 dnů.

Dle osobních listů důchodového pojištění založených v dávkovém spise ze dne 20. 1. 2003 a ze dne 20. 2. 2003 za období let 1986 až 2001 při úhrnu vyměřovacích základů 1 063 804 Kč (3969 vyloučených dnů) činí osobní vyměřovací základ 17 258 Kč.

Při vynásobení původního osobního vyměřovacího základu za rok 1972 - 2768 Kč, činí výhodnější osobní vyměřovací základ stěžovatele 19 550 Kč.

Při stanovení výše výpočtového základu se následně z částky 19550,- Kč počítá plně 7100 Kč, přičemž 30 % z rozdílu mezi 7100 Kč do 16 800 Kč činí 2910 Kč a 10 % z rozdílu mezi částkou 16 800 až 19 550 Kč činil je 275 Kč. Výpočtový základ tak celkově činil 10 285 Kč).

S odkazem na výše uvedené tak Nejvyšší správní soud uvádí, že žalovaná správně vyložila ustanovení § 19 odst. 1, resp. § 15 zákona č. 155/1995 Sb. Žalovaná v souladu se zákonem použila koeficient nárůstu za rok 1972, což je pro žalobce nejvýhodnější způsob výpočtu a vycházela z redukce tohoto vyměřovacího základu dle § 15 zákona č. 155/1995 Sb.

Žalovaná postupovala zcela v souladu se zákonem, pokud stanovila výši důchodu, jak bylo výše uvedeno, přičemž Krajský soud v Ostravě její závěry řádně přezkoumal a neshledal žádných pochybení; věc přitom správně právně posoudil; se závěry se ztotožňuje i Nejvyšší správní soud a odkazuje na ně. V námitkách týkajících se nesprávného právního posouzení tak Nejvyšší správní soud stěžovateli nemohl přisvědčit.

Stejně tak Nejvyšší správní soud nepřisvědčil stěžovatelově námitce týkající se jeho údajného zaměstnání v letech 1978 - 1980 a nároku na vyšší vyměřovací základ. Ze spisu jednoznačně vyplývá, že Krajský soud v Ostravě se úplně a dostatečně zabýval všemi předloženými důkazy, všechny hodnotil samostatně a přitom v jejich souvislosti a Nejvyšší správní soud s jeho závěry plně souhlasí a odkazuje na ně. Ze všech zjištěných skutečností ani podle Nejvyššího správního soudu nevyplývá, že by stěžovatel v uvedenou dobu pracoval v režimu řádného pracovního poměru. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěry krajského soudu i v tom, že zřejmě u stěžovatele šlo o nějaký brigádnický sezonní pracovní vztah (stěžovatel sám uváděl, že pracoval v dekadách, písemnou pracovní smlouvu neměl, nedostával žádnou výplatní pásku, apod.) a proto tyto skutečnosti nedovolují tuto dobu stěžovateli pro účely důchodového pojištění zhodnotit, neboť taková činnost nesplňuje znaky pracovního poměru a tedy ani doby řádného pojištění. Zákon č. 155/1995 Sb. ve vztahu k osobám, které byly činné v pracovněprávních vztazích, v § 5 stanoví, že *pojištění jsou při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně účastni zaměstnanci v pracovním poměru a zaměstnanci činní na základě dohody o pracovní činnosti*. Ustanovení § 8 téhož zákona potom stanoví, že *tyto osoby jsou účastny pojištění podle tohoto zákona, pokud jsou účastny nemocenského pojištění (péče) podle zvláštních předpisů*. To, že stěžovatel, pokud jde o jeho údajné zaměstnání v letech 1978 – 1980, byl zaměstnancem v pracovním poměru, nebo byl zaměstnancem činným na základě dohody o pracovní činnosti a současně, že ve spojení s tím byl účasten nemocenského pojištění, stěžovatel nedoložil, a ani jinak se toto v řízení nezjistilo a neprokázalo.

Stěžovatel byl, jak vyplývá i z ve spisu založených posudkových závěrů, v uvedenou dobu v plném invalidním důchodu.

Navíc stěžovatel sám posudkové komisi při kontrole zdravotního stavu v roce 1979, kdy bylo shledáno, že není schopen vykonávat jakékoliv soustavné zaměstnání a kdy byl i nadále uznán plně invalidním, uvedl, že nikde nepracuje. Nejvyšší správní soud tak přisvědčil Krajskému soudu v Ostravě, že žalovaná postupovala správně pokud nárok na vyšší vyměřovací základ nepřiznala.

Nejvyšší správní soud přezkoumal i námitky stěžovatele obsažené z podání ze dne 12. 5. 2004, nazvaného „kasační stížnost“, proti postupu samosoudkyně v řízení před Krajským soudem v Ostravě. V namítaném postupu samosoudkyně Nejvyšší správní soud porušení zákona neshledal, a ostatně ani stěžovatel v doplnění kasační stížnosti již nenamítal, že by soudkyně nepostupovala v souladu se zákonem. Stejně tak Nejvyšší správní soud nepřisvědčil ani stěžovatelovým námitkám obsaženým v doplnění kasační stížnosti, kdy uváděl, že v řízení před Krajským soudem v Ostravě nebyl respektován čl. 38 odst. 2 Listiny. Porušení Listiny Nejvyšší správní soud neshledal, stěžovatel se mohl vyjádřit ke všem provedeným důkazům; stěžovatel ostatně ani nespecifikoval, ke kterým důkazům by se nemohl vyjádřit. K námitce, že nebyl respektován § 19 zákona č. 155/1995 Sb. odkazuje Nejvyšší správní soud na výše uvedené. Obdobně Nejvyšší správní soud nemohl přisvědčit ani tvrzení stěžovatele o tom, že v případě, že žadatel o důchod nemůže prokázat dobu zaměstnání, postačí vyplnit formulář (Prohlášení o dobách zaměstnání) a není třeba tyto skutečnosti prokazovat. Za situace, kdy stěžovatel sice tvrdil, že byl v inkriminovanou dobu zaměstnán a má mu být tato doba započtena do doby pojištění, přičemž o takovém zaměstnání nedoložil žádné doklady či důkazy, a tyto skutečnosti ostatně nevyplynuly ani z řízení před správním orgánem, ani z řízení před soudem, tak Nejvyšší správní soud nemohl stěžovateli přisvědčit.

Nejvyšší správní soud tak neshledal opodstatněnost stěžovatelových námitek a naplnění tvrzeného důvodu kasační stížnosti vymezeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Z uvedených důvodů proto Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítl.

O nákladech řízení rozhodl tak, že žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatel nebyl v řízení úspěšný a správnímu orgánu právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona nenáleží (§ 60 odst. 1, 2 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 20. dubna 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu